

Handledning för dialogkort om krisberedskap

Förslag på planering och genomförande

Syftet med dialogkorten är att uppmuntra till reflektion och dialog på arbetsplatsen, om beredskap och olika situationer som ni kan komma att ställas inför. Syftet är också att identifiera förbättringsåtgärder för ökad beredskap. Målet är att ni, genom att föreställa oss flera olika scenarier som kan uppstå vid kris eller krig, ska stå bättre rustade om det en dag skulle inträffa en kris.

Efter de ordinarie dialogkorten finns det fyra tomma kort. Där har ni möjlighet att skriva egna scenarier som kan vara till nytta för er verksamhet.

Scenarierna och frågorna är skrivna för att passa flera olika verksamheter, justera dem gärna för att passa er verksamhet bättre. Ni kan även lägga till egna frågor som känns relevanta för scenariot.

Vilken roll eller kompetens behöver utbildningsledaren ha?

Utbildningsledaren kan till exempel vara en chef, en (kris)samordnare, en verksamhetsutvecklare eller en arbetsledare. Personen behöver inte vara expert på krisberedskap, men behöver kunna leda övningen och de diskussionsfrågor som ingår i dialogkorten.

Förberedelser

För att få ut så mycket som möjligt av dialogerna är det bra att ha en gemensam grundförståelse för vad beredskap är och vad det innebär för socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården. Vi rekommenderar att deltagarna går igenom Socialstyrelsens

webbutbildning "[Introduktion till beredskap](#)" inför arbetet med dialogkorten.

Planera för hur och när övningen ska genomföras och skicka ut information till dem som ska delta. Tänk in vilka du har i arbetsgruppen, finns det till exempel behov av språkombud eller annat stöd.

Innan utbildningstillfället eller tillfällena väljer du som utbildningsledare ut vilka scenarier ni ska arbeta med. Varje scenario med tillhörande dialog tar cirka 15 minuter att genomföra. Varje scenario har olika frågor, och materialet som helhet ger ett brett perspektiv för att lyfta och belysa olika aspekter av beredskapsarbetet. Har ni inte möjlighet att gå igenom alla scenarier rekommenderar vi att du som utbildningsledare läser alla frågeställningar och ser om det är några som kan vara till särskilt stor nytta att lyfta i er verksamhet.

För dig som håller i dialogövningarna kan det vara bra att i förväg ta reda på vilka planer och rutiner kopplat till beredskap och kontinuitetsarbete som redan finns i er verksamhet och kommun, så att du kan besvara frågeställningar som kan uppstå.

Genomförande

Övningen bygger på att deltagarna diskuterar och resonerar tillsammans. Kom ihåg att det inte finns några rätt eller fel, den här övningen är till för att tillsammans skapa en dialog kring beredskap.

Oavsett vilket av nedanstående upplägg ni väljer, rekommenderar vi att ni planerar in tid för gemensam reflektion efter dialogerna. Under den efterföljande reflektionen får ni möjlighet att ta del av medarbetarnas förslag på vad verksamheten behöver utveckla för att stå bättre rustade i händelse av kris eller krig.

Deltagarna får gärna använda erfarenheter från tidigare kriser i diskussionerna.

För att genomföra övningen behöver ni:

- Dialogkort till alla grupper
- Papper och penna
- Whiteboard, blädderblock eller motsvarande digital lösning

Upplägg 1: ett sammanhållet utbildningstillfälle

För ett sammanhållet utbildningstillfälle rekommenderar vi att ni avsätter tre timmar, inklusive paus. Varje scenario tar cirka 15 minuter att genomföra, så åtta scenarier är lagom för detta upplägg. Det kan fördelas enligt följande:

1. Introduktion: 10 minuter
2. Pass 1. Dialoger i mindre grupp: 1 h
3. Återsamling och gemensam dialog: 20 min
4. Paus
5. Pass 2. Dialoger i mindre grupp: 1 h
6. Återsamling och gemensam dialog: 20 min
7. Avslut och nästa steg 10 min

Börja med att berätta om upplägget och tidsåtgången.

Dela in medarbetarna i grupper om ca 3–5 personer, och ge varje grupp sina dialogkort. I varje grupp ska det finnas en deltagare som för anteckningar och en som håller koll på tiden.

Efter gruppdialogerna återsamlas hela gruppen och delar med sig av vad de kommit fram till under sina dialoger. Du som utbildningsledare antecknar det som uppkommit i dialogerna på en whiteboard eller motsvarande.

Under pass två repeterar ni upplägget.

Avsluta utbildningstillfället med att gå igenom hur ni planerar för nästa steg. Utgå från vad ni har identifierat under utbildningen, och hur ni kan fortsätta beredskapsarbetet på verksamheten.

Upplägg 2: flera korta utbildningstillfällen

Ni bokar in en serie med pass, exempelvis på APT, där ni avsätter en timme åt gången för dialogövningarna. Varje scenario tar cirka 15 minuter att genomföra. Passen kan fördelas så här:

1. Introduktion: 10 minuter
2. Dialoger i mindre grupp: 30 min
3. Återsamling och gemensam dialog: 20 min

Börja med att berätta om upplägget och tidsåtgången.

Du som utbildningsledare delar in medarbetarna i grupper om ca 3–5 personer, och ger varje grupp sina dialogkort. I varje grupp ska det finnas en deltagare som för anteckningar och en som håller koll på tiden. Grupperna får 30 minuter till dialog, och ska på den tiden hinna gå igenom två scenarier.

Efter 30 minuter återsamlas hela gruppen och delar med sig av vad de kommit fram till under sina dialoger. Du som utbildningsledare antecknar det som uppkommit i dialogerna på en whiteboard eller liknande.

Avsluta utbildningsserien med att gå igenom hur ni planerar för nästa steg. Utgå från vad ni har identifierat under utbildningen, och hur ni kan fortsätta beredskapsarbetet i verksamheten.

Upplägg 3: flexibel struktur

Det går också att utföra övningen med en flexibel struktur. Dialogkorten läggs då ut på en gemensam plats som är tillgänglig för hela personalgruppen. Korten kan då användas i grupper om 2–5 personer, när det passar i deras arbetsdag. Förslagsvis har ni en avgränsad tidsperiod, till exempel en månad. Även i den flexibla strukturen rekommenderar vi någon form av gemensam start och avslut. Syftet är att samla in förslag på vad verksamheten behöver utveckla för att stå bättre rustade i händelse av kris eller krig.

Så här kan ett flexibelt upplägg se ut:

1. Introducera övningen där du som utbildningsledare berättar om syfte och upplägg. Detta görs med fördel i samband med ett möte (ca 10 minuter), annars i ett mailutskick om det passar er verksamhet bättre.
2. Placera dialogkorten på en gemensam yta.
3. Medarbetarna tar i små grupper ett dialogkort åt gången och resonerar kring hur scenariot skulle kunna ske på den egna arbetsplatsen, och vilka konsekvenser det skulle ge. Skriv ner det ni kommer fram till.
4. Efter varje dialog sammanfattar gruppen sina 3–5 viktigaste punkter som de vill återkoppla till utbildningsledaren.
5. Gemensam samling för att återkoppla hur det har gått, vad man har kommit fram till och nästa steg (1 timme). Om det är svårt att

samla hela personalgruppen i ett gemensamt möte, föreslås att samla dem i mindre grupper i olika möten, eller att utveckla frågorna i det avslutande formuläret, som beskrivs under nästa rubrik.

Avslutande formulär

Oavsett vilket upplägg ni valt kan ni avsluta övningen med att medarbetarna får svara på ett (digitalt) formulär, som kan vara till nytta för det fortsatta arbetet. Exempel på frågeställningar som kan ingå är:

- Vad tar du med dig från övningarna som rör ditt arbete vid en kris?
- Vilka tror du är de viktigaste frågorna att jobba vidare med för att stärka beredskapen på arbetsplatsen?

Frågeställningar som kan hjälpa chefer och ledning i det fortsatta arbetet

Du som utbildningsledare tar ansvar för att sammanfatta vad som kommit ut av scenarioövningarna, i syfte att ge chefer och ledning underlag för det fortsatta krisberedskapsarbetet. Försök identifiera vad ni kan göra i er verksamhet och vad som behöver lyftas vidare. Till din hjälp kan du bland annat använda dig av nedanstående frågeställningar.

- Vad saknar vi idag?
- Vilka rutiner finns redan, är de uppdaterade?
- Vad behöver uppdateras? (beredskapsplan, annat)
- Vilka är våra mest kritiska uppgifter?
- Vad tar du med dig på gruppnivå?
- Vad behöver tas vidare till annan ansvarig?
- Behöver något köpas in?
- Vilka kontaktvägar kan behöva stärkas och hur?